

Sammanfattning

Hur ser Skåne ut i ett jämförande europeiskt perspektiv? Vilka styrkor och svagheter har Skåne i jämförelse med andra regioner? Detta är huvudfrågorna för denna rapport där forskningsresultat och data från ESPON och Urban Audit analyseras.

Den europeiska analysen koncentrerar sig på de 27 EU-medlemsländer och delvis även på Norge och Schweiz. I analysen måste hänsyn tas till att jämförande europeisk statistik kan medföra vissa problem vad gäller insamling och definitioner.

Inom EU har man identifierat 76 starka storstadsregioner. De flesta av dessa stadsregioner ligger inom Europas kärna, eller ”Pentagon”, med London, Hamburg, München, Milano och Paris som huvudnoder. Skåne är en av de storstadsregioner som i ett europeiskt perspektiv ligger perifert. Samtidigt är Skåne centralt beläget inom Norden och är tillsammans med Köpenhamn en av få gränsöverskridande storstadsregioner i Europa.

Skånes läge kan även komma att bli mer centralt i ett europeiskt perspektiv, då Europas kärnområde förväntas växa. På sikt kan Öresundsregionen därmed bli en del av Europas kärnområde. Skåne tillhör redan idag de snabbast växande storstadsregionerna inom EU vilket främst beror på en stark inflyttningstrend.

Öresundsregionen har Nordens bästa multimodala tillgänglighet

Det betyder att man redan idag relativt lätt kan nå en stor mängd människor om man använder en kombination av flyg, tåg och bil. Den goda multimodala tillgängligheten – som är bättre än Stockholms – beror främst på närheten till Kastrup och därmed flygtillgängligheten. Vad gäller tillgänglighet med tåg och bil är denna inte lika bra då bilden visar på ett tydligt mönster centrum–periferi. Även om tillgängligheten med bil och tåg är låg i Skåne ur ett europeiskt perspektiv, är den bra i jämförelse med andra delar av Sverige eller Norden.

Vad gäller tillgänglighet inom informations- och kommunikationsteknik finns Skåne bland de europeiska topparna enligt en sammanvägd bedömning av Information Society Lifecycle Index. Detta index mäter infrastruktur, användning och även förväntade ekonomiska effekter av ITK.

Skåne ligger över EU-genomsnittet vad gäller de ekonomiska Lissabonindikatorerna, men samtidigt är Skånes ekonomiska tillväxtgrad bara i paritet med svensk och europeisk medelnivå. Skåne har förhållandevis låg BNP per invånare, men man har samtidigt en hög sysselsättningsgrad. I europeisk jämförelse har Skåne en medelhög produktivitet.

Glest befolkad storstadsregion med diversifierat näringsliv

Enligt ESPON-analyserna har Skåne ett diversifierat näringsliv. Man har ingen särskild näringslivsspecialisering till skillnad från många andra europeiska regioner. Dock tillhör Skåne den europeiska toppen när det gäller FoU och andelen människor som arbetar inom kreativa yrken. Samtidigt är utbildningsnivån endast på europeisk medelnivå.

Den regionala utvecklingen i Skåne påverkas av en rad europeiska politikområden. Det är i första hand transportpolitiken och i synnerhet FoU-politiken som har betydelse för regionen, medan stora stöd- och bidragsprogram som den gemensamma jordbrukspolitiken och strukturfonderna har haft mindre betydelse i Skåne.

I europeiskt perspektiv är Skåne en relativt glesbefolkad storstadsregion. Skåne har en hög andel kulturskyddade områden, låg fragmentering av naturmarken och låg ekologisk sårbarhet. Samtidigt har Skåne förhållandevis få NATURA 2000-områden.

Skåne blir del av Europas centrum

Sammanfattningsvis visar genomgången av ESPON och Urban Audit att Skåne står sig väl inför den framtida utvecklingen. Regionen visar en stadig befolkningstillväxt och bedöms bli en del av det europeiska kärnområdet i framtiden. Inom Norden har Skåne redan idag en god europeisk tillgänglighet. Det finns en stark fokusering på FoU inom regionen och Skåne ligger bra till vad gäller Lissabon-indikatorerna. Skåne kan, i synnerhet i samarbete med Köpenhamn, bli en viktig europeisk storstadsregion i framtiden. Ett stort plus i förhållande till många andra storstadsregioner är att man har välbevarade naturområden. De utmaningar som Skåne står inför ligger främst inom områden som social integration och produktivitet och därmed tillväxt.

De nordiska storstadsregionerna är i de flesta fall de mest jämförbara ur ett skånskt perspektiv. Det finns emellertid ett antal andra europeiska stadsregioner, ofta betydelsefulla i sina länder utan att vara huvudstadsregioner, som har ett antal gemensamma drag med Skåne och som borde vara intressanta att jämföra med, som t.ex. Bilbao, Birmingham, Marseille och Porto. Om man ser till hela Öresundsregionen och letar efter andra liknande gränsöverskridande stadsregioner, finner man inte så många. Stor-Luxemburg och städer längs den tysk-nederländska gränsen kan vara intressanta att jämföra med.